

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 202/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Zájmového združenia právnických osôb Asociácia pre arbitráž, IČO 45 744 971, Rusovská cesta 3674/15, Bratislava, zastúpeného advokátskou kanceláriou SLAVIKATTORNEYS s. r. o., Mlynarovičova 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Slavomír Slávik, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71 Ek 992/2018 zo 4. februára 2019 a sp. zn. 71 Ek 992/2018 z 2. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Zájmového združenia právnických osôb Asociácia pre arbitráž o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť Zájmového združenia právnických osôb

Asociácia pre arbitráž, IČO 45 744 971, Rusovská cesta 3674/15, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou SLAVIKATTORNEYS s. r. o., Mlynarovičova 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Slavomír Slávik, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 71 Ek 992/2018 zo 4. februára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie zo 4. februára 2019“) a sp. zn. 71 Ek 992/2018 z 2. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie z 2. apríla 2019“).

2. Z obsahu sťažnosti (napadnuté uznesenia neboli priložené, pozn.) vyplýva, že Stálemu rozhodcovskému súdu zriadenému pri Asociácii pre arbitráž okresný súd ako tretiemu subjektu priamo nezúčastnenému v exekučnom konaní sp. zn. 71 Ek 992/2018 uložil povinnosť predložiť administratívny rozhodcovský spis sp. zn. SRSAspA 01580/17, ktorá z jeho strany nebola splnená bez uvedenia ospravedlniteľného dôvodu (na výzvu vôbec nereagoval, pozn.). Napadnutým uznesením zo 4. februára 2019 (vydaným vyšším súdnym úradníkom, pozn.) bola sťažovateľovi uložená poriadková pokuta v sume 100 € s odôvodnením, že svojou neospravedlnenou nečinnosťou sťažuje ďalší postup okresného súdu v konaní.

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a pre absenciu primeraného uvedenia skutočností, z ktorých by vyplývalo odôvodnenie uloženia poriadkovej pokuty a odôvodnenie primeranosti jej samotnej výšky. O podanej sťažnosti v zmysle ustanovenia § 248 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodoval súd prvej inštancie, ktorý napadnutým uznesením z 2. apríla 2019 sťažnosť ako nedôvodnú zamietol, pretože dospel k záveru, že sťažnosťou napadnuté uznesenie v dostatočnom rozsahu uvádza zistený skutkový stav a zo zistených skutočností je vyvodený správny právny záver. Okresný súd Banská Bystrica ďalej uvádza: *„... súd prihliadol na závažnosť konania zriaďovateľa rozhodcovského súdu, ktorý svojou nečinnosťou sťažuje postup súdu, ktorý vo veci nemôže z dôvodu jeho pasivity rozhodnúť (či už poveriť súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alebo návrh na vykonanie exekúcie zamietnuť). Výškou pokuty má pôsobiť na zriaďovateľa rozhodcovského súdu, ktorého*

rozsudky sú exekučnými titulmi vo viacerých konaniach vedených exekučným súdom, výchovne, aby do budúcnosti rešpektoval výzvy súdu tak, aby konanie bolo hospodárne a ukončené v primeranej lehote. Uloženie pokuty vo výške 100,00 eur považuje súd vzhľadom na uvedené v danom prípade za primerané aj s prihliadnutím na časté ignorovanie výziev súdu rozhodcovským súdom aj v iných exekučných konaniach vedených súdom, v ktorých sú exekučnými titulmi rozhodcovské rozsudky vydané ním zriadeným rozhodcovským súdom.“

4. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vytýka napadnutému uzneseniu z 2. apríla 2019 jeho arbitrárnosť, pretože z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia musí vyplývať potreba uložiť poriadkovú pokutu, t. j. splnenie zákonných požiadaviek a primeranosť uloženej poriadkovej pokuty vo vzťahu k porušeniu práva. K splneniu zákonných požiadaviek sťažovateľ argumentuje:

„V tomto význame je potrebné poukázať na to, že rozhodcovským rozsudkom disponoval aj oprávnený (pripojil ho k návrhu na vykonanie exekúcie). Teda máme za to, že Okresný súd Banská Bystrica mal tento žiadať od... oprávneného v exekučnom konaní, ktorý je zodpovedný za výsledok konania a v prípade neunesenia dôkazného bremena mal tento návrh zamietnuť.“

... Okresný súd Banská Bystrica v napadnutých rozhodnutiach NEPOUKÁZAL Z AKÉHO DÔVODU je potrebné predkladať rozhodcovský spis vrátane rozhodcovského rozsudku v listinnej forme.

Okresný súd Banská Bystrica svojim postupom (v rádovo desiatkach vecí) zaťažil Sťažovateľa na predkladanie listín, ktorými disponoval aj samotný navrhovateľ.

Máme za to, že takýto postup, navyše bez uvedenia dôvodov prečo je potrebné doložiť rozhodcovský spis, je v rozpore s princípom proporcionality t.j. zaťaženie povinnosťami tretie subjekty, ktoré nie sú účastníkmi konania, predkladania listín resp. iných vecí len v nevyhnutnej miere.“

5. Sťažovateľ ďalej namieta aj arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí okresného súdu, ktorú vzhliada v absencii primeraných skutočností odôvodňujúcich výšku uloženej pokuty. K tomu uvádza:

„Súd uložil poriadkovú pokutu vo výške 100,00 EUR bez toho, aby odôvodnil závažnosť nesplnenia povinnosti, ktorá viedla k jej uloženiu.

Z uvedeného vyplýva zjavný nepomer medzi závažnosťou sťaženia postupu súdu v prejednávanej veci a výškou uloženej sankcie.

Okresný súd Banská Bystrica v oboch napadnutých rozhodnutiach sa len obmedzil na teoretický výklad inštitútu poriadkovej pokuty BEZ TOHO, aby tieto závery premietol aj do konkrétneho skutkového stavu veci. Okresný súd Banská Bystrica neuviedol z akého dôvodu je potrebné mať predložený rozhodcovský spis, rozhodcovský rozsudok, aký význam majú tieto pre rozhodnutie o samotnom exekučnom konaní.“

6. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Banská Bystrica rozhodnutím sp. zn. 71Ek/992/2018 zo dňa 4. februára 2019 a rovnako tak sp. zn. 71Ek/992/2018 zo dňa 2. apríla 2019 porušil základné právo Záujmového združenia právnických osôb Asociácia pre arbitráž, so sídlom Rusovská cesta 3674/15, 851 01 Bratislava, IČO 45 744 971 na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71Ek/992/2018 zo dňa 4. februára 2019 a rovnako tak sp. zn. 71Ek/992/2018 zo dňa 2. apríla 2019.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň priznáva Sťažovateľovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.“

7. Sťažovateľ navrhuje aj to, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu zo 4. februára 2019, keďže početnosť podobných rozhodnutí ohrozuje výkon činnosti sťažovateľa.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne

okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

13. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

14. Rozhodnutie o poriadkovej pokute je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli. Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili. Súčasne je rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium civilného sporového konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a nejde tak o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Pokiaľ ide o výšku poriadkovej pokuty, tú určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti, čo znamená, že pri stanovení sumy každej pokuty disponuje súd voľnou úvahou. Miera voľnej úvahy súdu však nie je absolútna, ale je obmedzená maximálnou možnou hranicou 500 €. Pôjde teda zväčša o pokuty v zanedbateľnej alebo bagateľnej výške (m. m. III. ÚS 152/2017).

III.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu napadnutým uznesením okresného súdu zo 4. februára 2019

15. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu zo 4. februára 2019 vydanému vyšším súdnym úradníkom bol sťažovateľ oprávnený podať sťažnosť, čo aj využil.

16. S ohľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že sťažnosť predstavovala v okolnostiach prejednávanej veci účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne prvoinštančný súd rozhodovaním sudcu poskytol ochranu základnému právu na súdnu ochranu, ktorého porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Dokazuje to i skutočnosť, že okresný súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodol meritórne tak, že ju zamietol ako nedôvodnú. Je tak naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označeného základného práva napadnutým uznesením okresného súdu zo 4. februára 2019.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci ju prejednať podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

IV.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu z 2. apríla 2019

18. Ústavný súd konštatuje, že výška uloženej poriadkovej pokuty sťažovateľovi nie je z ústavného hľadiska významná (tzv. bagateľná vec, pozn.). Avšak vzhľadom na to, že v danom prípade ide o poriadkové opatrenie uložené za porušenie procesných povinností

(procesný delikt), pri ktorom sa uplatňuje mocenská autorita štátnych orgánov, ktoré sankcionujú protiprávne konanie vo vzťahu k subjektu v nerovnom postavení, považoval ústavný súd za potrebné venovať pozornosť predostretej sťažnostnej argumentácii a predbežne ju preskúmal z hľadiska jej opodstatnenosti.

19. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu z 2. apríla 2019 dospel k záveru, že okresný súd pri svojom rozhodovaní o sťažnosti nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a preskúmal napadnuté uznesenie zo 4. februára 2019 po právnej i skutkovej stránke a dostatočným spôsobom svoje závery odôvodnil. Ústavný súd rešpektuje, že nesplnenie uloženej edičnej povinnosti (predložiť spisový materiál) je spôsobilé sťažiť postup okresného súdu v konaní najmä z časového hľadiska pri lehotou limitovanom rozhodovaní o udelenia poverenia na výkon exekúcie.

20. K námietke neprimeranej výšky pokuty a jej ukladania až ako nástroja *ultima ratio* ústavný súd poznamenáva, že je vecou tzv. voľnej úvahy okresného súdu, do ktorej ústavný súd nemá dôvod zasahovať, keďže nevybočila z medzí a hraníc ustanovených zákonom. Pokiaľ ide o výšku uloženej pokuty, táto nepresiahla hornú zákonnú hranicu 500 € a jej výšku možno považovať za primeranú závažnosti porušenia povinnosti zo strany sťažovateľa. Pokiaľ ide o rozhodovanie o vhodnosti a účelnosti uplatnenia tohto inštitútu, samotného uloženia pokuty, § 102 CSP ustanovuje možnosť uloženia poriadkovej pokuty pri splnení dvoch podmienok – neospravedlnené nesplnenie uloženej povinnosti a sťažovanie postupu súdu, ktoré v danom prípade boli naplnené a dostatočne zdôvodnené.

21. Pokiaľ ide o absenciu nevyhnutnosti požadovania predmetného rozhodcovského spisu, táto námietka je bez právneho významu, pretože je vecou úvahy okresného súdu, ktoré dôkazy považuje za potrebné vykonať s cieľom zistenia rozhodných skutočností. Ani prípadné iné právne posúdenie potreby predložiť spis sťažovateľom ho nezbavuje povinnosti poskytnúť požadovanú súčinnosť.

22. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľom uplatnená námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresného súdu z 2. apríla 2019 je zjavne neopodstatnená, takže nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. V závere ústavný súd dodáva, že vzhľadom na to, že odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi vrátane návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia z 2. apríla 2019.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júla 2019